

Väkivalta parisuhteessa ja erotilanteissa

Samu Hisso,

Kriisityöntekijä

Väkivaltatyöyksikkö/Perheväkivaltaklinikka

Setlementti Tampere ry

17.11.. 2025

**Setlementti
Tampere**

Perheväkivaltaklinikka

Aikuisille, jotka ovat perheessä tai läheisissä suhteissa tapahtuvan **akuutin perheväkivallan tekijöitä ja/tai kokijoita**.

Lyhytkestoista **kriisiapua** (1-10 tapaamista)

- yksilötapaamisia
- paritapaamisia

Ammatillisesti ohjattuja **vertaistukiryhmiä**

- Myrskylyhty-vertaistukiryhmä ja Avoin keskusteluryhmä perheväkivaltaa kokeneille naisille
- Aggressionhallinnan ryhmiä suuttumuksen hallinnan taitoja tarvitseville
- Turvallinen riitely -ryhmä

Toimialue: Pirkanmaa

Ammattilaisille: konsultaatiota ja koulutusta
Palvelut ovat maksuttomia ja luottamuksellisia.

**Setlementti
Tampere**

Osoite: Hatanpäänvaltatie 34 E, Tampere

Avoinna: ma-pe 8-16, iltaryhmiä

Ota yhteyttä:

pvk@setlementtitampere.fi

www.perhevakivalta.fi

Riski kohoaa

- Naisten riski joutua perheväkivallan uhriksi kohoaa jo 2–3 vuotta ennen avioeroa ja on suurimmillaan eroa edeltävänä vuonna.
- Tutkimuksessa seurattiin rekisteriaineistojen avulla yli 350 000 suomalaista avioparia, joista yli 22 000 erosi.
- Perheväkivaltaa mitattiin käyttämällä tietoja rikosilmoituksista ja sairaalahoitoa vaatineista vammoista. Kummallakin tavalla mitattuna väkivallan riski oli suurimmillaan avioeroa edeltävänä vuonna, jolloin avioerohakemus tyypillisesti jätetään

Elina Einiö ym.: Partner violence surrounding divorce: A record-linkage study of wives and their husbands.
Journal of Marriage and Family 2022.

Lähisuhdeväkivalta

Väkivallalla tarkoitetaan tekoa, joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa teon kohteelle ruumiillista, seksuaalista, henkistä tai taloudellista haittaa tai kärsimystä, mukaan lukien tällaisilla teoilla uhkaamisen, pakottamisen tai mielivaltaisen vapaudenriiston (THL 2020).

Lähisuhdeväkivallalla tarkoitetaan niitä tapahtumia, jossa henkilö on väkivaltainen nykyistä tai entistä kumppaniaan, lastaan tai puolisonsa lasta, vanhempaansa, muuta lähisukulaistaan tai muuta läheistään kohtaan (Laki turvakotipalveluista 1354/2014).

Lähisuhdeväkivallassa
yhdistyvät monet
kaltoinkohtelujen lajit:
henkinen, fyysinen,
seksuaalinen väkivalta
laiminlyönti...

**”Yksikään väkivaltainen suhde ei ala
väkivaltaisena.” (Metso 2018)**

Väkivallan muotoja

Henkinen

Fyysinen

Seksuaalinen

Vaino

Taloudellinen

Kunnia

Kemiallinen

Hengellinen

Eron jälkeisen väkivallan muodot

- **Vaino:** Entinen kumppani voi vainota, ahdistella tai uhkailla toista osapuolta ja hänen lähipiiriään.
- **Vallan ja kontrollin säilyttäminen:** Väkivaltainen osapuoli pyrkii usein säilyttämään kontrollin suhteesta eron jälkeenkin.
- **Henkinen ja fyysinen väkivalta:** Väkivalta ei välttämättä lopu eroon, vaan jatkuu henkisenä tai fyysisenä väkivaltana, joka voi pahentua ajan myötä

“Pahinta ja julminta on
henkinen väkivalta”

Henkinen väkivalta

**Setlementti
Tampere**

On jatkuvaa ja tahallista

Hyväksikäyttää ja vääristää kokijan tunnesiteitä, kykyä tuntea ja osallistua emotionaaliseen vuorovaikutukseen.

Vääristää kokijan kokemusta itsestään ja ympäristöstään.

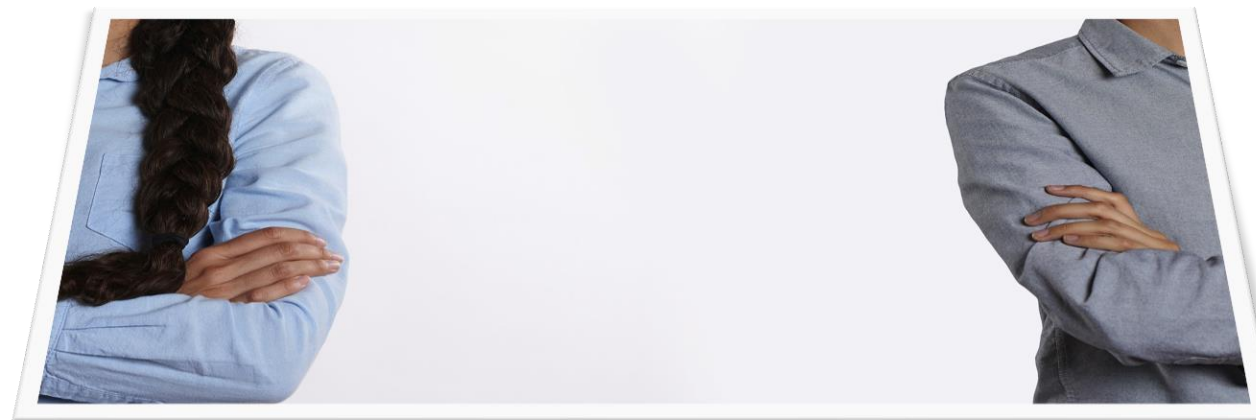
Tekijän synnyttämä ja ylläpitämä häpeän tunne kokijassa tekee suhteesta lähtemisen vaikeaksi

Häpeän kanssa esiintyvä syyllisyyden tunne kannattelee väkivaltaisen suhteen rakenteita.

Väkivaltaisesta suhteesta

- Olosuhteet muulle väkivallalle luodaan henkisellä väkivallalla
- Väkivaltaisessa suhteessa hyvä ja huono vaihtelevat
- Osa toiminnasta on täysin normaalia
- Anteeksi pyytely asioista joita ei ole tehnyt
- Näkee tekijän erilaisena kuin muut
- Kokija kadottaa itsensä pala palalta

Lähisuhdeväkivaltaa ei ole helppo tunnistaa

Kokija ei
välttämättä tunnista
elävänsä väkivallan
keskellä

Tapahtunutta
vähätellään (kokija,
tekijä ja läheiset)

Tapahtunutta
hävetään ja
väkivaltaa on totuttu
salailemaan

Tapahtuneelle ei ole
sanoja tai siitä ei
uskalleta kertoa

Väkivallan tekijällä
ja kokijalla voi olla
riippuvuussuhde

Kerro kokemuksistasi jollekin

**Setlementti
Tampere**

Seuraukset

Psyykkisiä: Pelot, univaikeudet, ahdistus...

Fyysisiä: Vammat, säryt, korttsoli, kehonkuvan muutos...

Sosiaalisia: Varautuneisuus, eristäytyminen, epäluuloisuus,

Häpeä ja syyllisyys

**Setlementti
Tampere**

Syyllisyys = ajatus siitä että tein jotain pahaa, josta olen pahoillani ja jonka haluan korjata

Häpeä = kokemus siitä, että olen paha, perustavalla tavalla vääränlainen.

Varoittavat merkit

- Jos sinua pelottaa, ota etäisyyttä. Tunnetta kannattaa kuunnella.
- Peloistaan kannattaa puhua läheisilleen tai viranomaisille.
- Parisuhteen päättymiseen liittyy usein vihan tunteita.
- Aiempi väkivalta nostaa riskiä, että entinen puoliso käyttää väkivaltaa myös erotilanteessa.
- Pahin ongelma vaikeneminen

Dokumentoi asioita

• Ero ja kiista lapsista

- Väkivalta on monelle syy erota, vaan se ei aina lopu eroon.
- Kiistat lasten huollosta ja tapaamisista jatkumoa monesti väkivaltahistorialle , henkinen väkivalta
- Kun väkivalta ohitetaan huolto- ja tapaamisasioissa mahdollistaa se väkivallan jatkumisen ja vaikuttaa näin kokijoiden toipumiseen.
- Yhteishuolto vaikeaa, kun väkivaltatausta: häirintä, painostus ja kontrolli jatkuu

Väkivaltaa käyttävä vanhempi

- Toisen vanhemman vanhemmuuden edellytysten tuhoaminen.
- Mustamaalaaminen tai suhteen katkaisu lapseen.
- Oman suhteen katkaisu lapseen vastuuttaen tästä toista vanhempaa.
- Taloudellisesta tuesta pidättäytyminen.
- Lasten mukaanotto toisen vanhemman kontrollointiin.
- Lapsen vaarantaminen tai piittaamattomuus lapsen turvallisuudesta.
- Toisen vanhemman vahingoittaminen lapsen kautta.
- Lasten tapaamisten käyttö toisen vanhemman toiminnan kontrollointiin.
- Lapsen ja toisen vanhemman yhteydenpidon rajoittaminen.

Huoltoriidat – henkinen väkivalta

- Huoltoriitoihin liittyy kysymys väkivaltaväitteiden tekaisemisesta:
 - Arvioitava, millaista tietoa väkivallasta saatavilla ja miten vahvasti se todistaa siitä.
 - Väitteiden ajoittuminen huoltoriidan yhteyteen ei saisi automaattisesti johtaa niiden pitämiseen epätosina.
 - Vaikea tuoda esiin mm. siksi, että se merkitsee voimistuvaa konfliktia parisuhteessa
- Koko huoltoriita voi olla osa väkivallan kierrettä
 - Tekijä voi yrittää saada otteen exänsä elämästä ja vaikeuttaa sitä.
 - Pelotellaan ennen eroa ja eron yhteydessä
 - Yritys rangaista exää erosta
 - Huoltoriita aiheuttaa isoja kustannuksia ja tarkoituksena tällöin toisen osapuolen taloudellinen vahingoittaminen

TEKIJÄ

- Tekijät useimmiten luovat vaikuttavan, vakuuttavan ja miellyttävän julkikuvan minkä vuoksi kokijoiden on vaikea tulla tunnistetuksi, hakea ja saada apua.
- Tekijän vanhemmuudessa näyttäytyy voimakkaasti omista lähtökohdista ja tarpeista käsin toimiminen.
- Kontrollin kohteena oleva vanhempi voi toimia epäjohtonmukaisesti ja lasta voimakkaasti suojelevasti.
- Ihailtavan hyvin vanhempana toimimisen esitys.
 - Yhteiskunnan arvojen ja normien hyväksikäyttö.
 - Kohdennetaan yleensä viranomaisille ja perheen kanssa työskenteleville. Ei varsinaisesti toiselle vanhemmalle eikä kohdistu lapseen.
 - On luotu ja tarkoituksellinen mielikuva. Toiminnalla pyritään vakuuttamaan ulkopuolisia mutta ei luoda suhdetta lapseen.

Miksi kokija ei lähde suhteesta?

Väkivallan
normaalius

Pelko, häpeä

Rakastaa edelleen,
toivoo muutosta

On sitoutunut
suhteeseen

Uskoo jäämisen
olevan lapsen etu

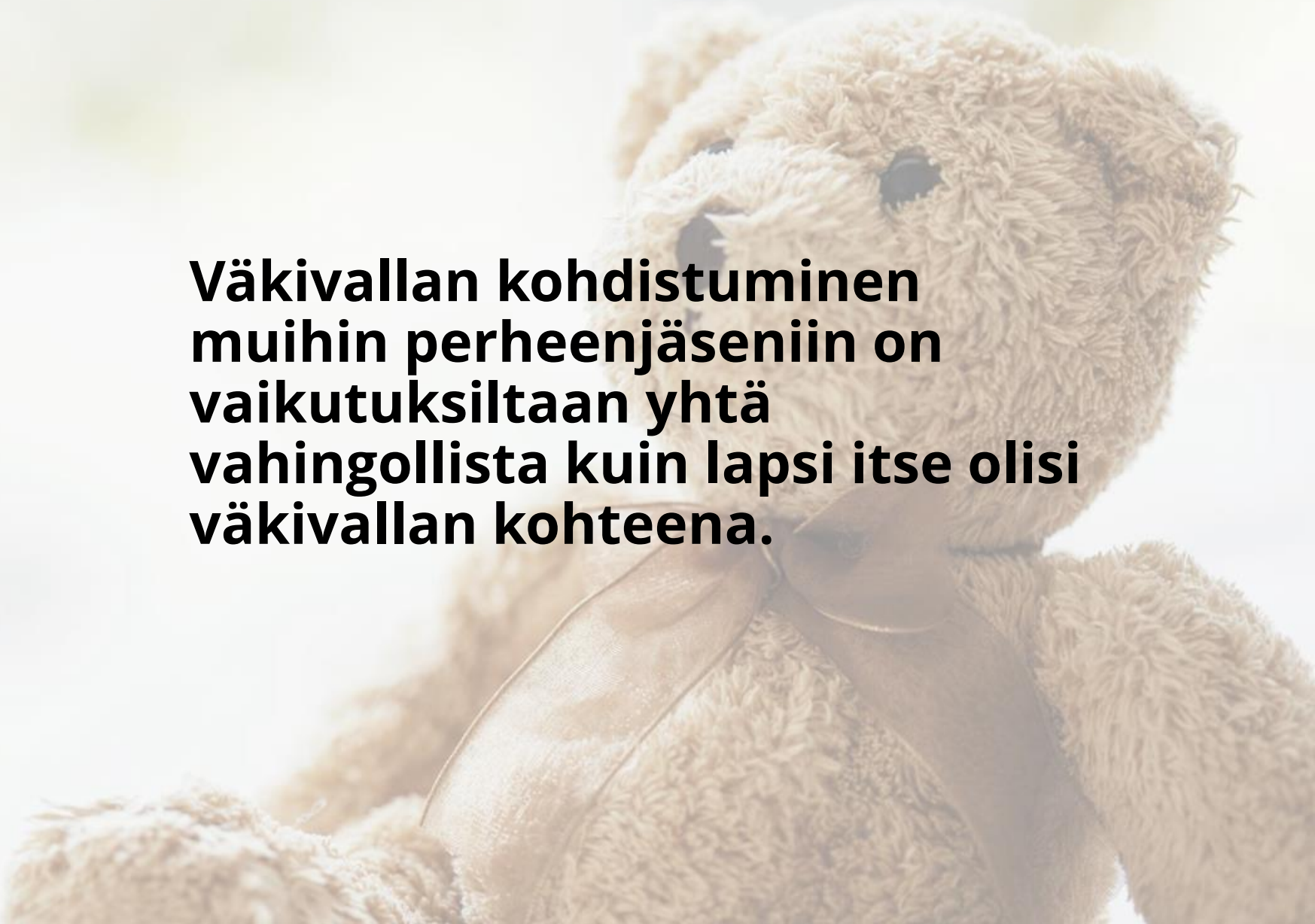
Uskoo olevansa itse
syyllinen

Ei riittävästi
itseluottamusta,
eristynyt ja
yksinäinen

Ulkopuolisen
painostus

Ei usko eron olevan
mahdollista

Epävarma
tulevaisuus

**Väkivallan kohdistuminen
muihin perheenjäseniin on
vaikutuksiltaan yhtä
vahingollista kuin lapsi itse olisi
väkivallan kohteena.**

Turvasuunnitelma

Turvasuunnitelman tekemistä suositellaan kaikille väkivaltaisessa suhteessa tai vastaavissa tilanteissa eläville.

Turvasuunnitelman tekeminen on tärkeää myös tilanteissa, joissa kumppani erosta tai erilleen muutosta huolimatta jatkaa ahdistelua ja uhkaavaa käyttäytymistä.

Turvasuunnitelma auttaa väkivallan uhreja ja lapsia ennakoimaan väkivaltatilanteita vahvistamaan hallinnan tunnetta väkivaltatilanteissa vähentämään ja lieventämään väkivallan seurauksia.

Turvasuunnitelma

Mistä tunnistaa
vaaran, miten
valmistautua siihen

Tietoa
oikeusturvasta,
auttavista tahoista

Arvioi väkivallan
hengenvaarallisuutta

Missä lähin
turvakoti,
puhelinnumero

Voiko lähteä
naapuriin, ystävien
tai sukulaisten luo

Miten voi lähteä

Keskustelu lasten
kanssa

Mitä/mistä mukaan
kiireessä

Kiitokset

Pidetään huolta itsestämme ja toisistamme
Katkerana ei voi jatkaa matkaa